

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

проректор з науково-
педагогічної роботи
Пантелеймонов А.В.

«_____» _____ 2019 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ГРОШІ ТА КРЕДИТ

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**

спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**

освітня програма **«Міжнародні фінанси»**

вид дисципліни: **обов'язкова дисципліна спеціалізації «Міжнародні фінанси»**

факультет **Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу**

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
“20” червня 2019 року, протокол №

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

д.е.н., проф., проф. кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії І.В.Шкодін

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

Протокол від “19” червня 2019 року № 13.

В.о. завідувача кафедри _____

_____ Дерід І.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “19” серпня 2019 року № ____

Голова методичної комісії факультету МЕВ та ТБ

_____ Григорова-Беренда Л.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Гроші та кредит» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», освітньо-професійної програми «Міжнародні фінанси».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою дисципліни є вивчення теоретико-методологічних засад і організаційно правового механізму функціонування в ринковій економіці грошей, кредиту і банків.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни є з'ясування сутності, функцій та ролі грошей і кредиту; механізму функціонування грошової системи в ринковій економіці; закономірностей функціонування валютного ринку і валютної системи, грошового ринку; засвоєння ролі, специфіки та практики використання грошово-кредитної політики центрального банку, напрямів діяльності банків і небанківських фінансових інститутів щодо грошово-кредитного обслуговування суб'єктів господарювання та населення в Україні.

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин - 120 годин

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / обов'язкова дисципліна спеціалізації	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
2-й	-й
Лекції	
32 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
56 год.	год.
Індивідуальні завдання	
Курсова робота 30 із самостійної роботи	

1.6. Заплановані результати навчання

Після опанування дисципліни студент повинен:

знати:

- теоретичні основи грошового обігу і кредиту;
- базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері грошово-кредитних відносин;
- закономірності грошово-кредитного обігу в умовах ринкового господарства;
- принципи та форми організації сучасної грошово-кредитної системи;
- законодавчу базу щодо грошового обігу, кредитних відносин, дії НБУ і комерційних банків;
- особливостей вітчизняної та зарубіжних ринкових моделей грошового обігу і кредиту;

- характерні риси ринку позичкових капіталів, грошового обігу, банків та банківської діяльності;
- особливості функціонування спеціалізованих небанківських інститутів;
- сутність методів, принципів та інструментів грошово-кредитної політики.

Вміти:

- орієнтуватися в теоретичних та практичних проблемах грошово-кредитного характеру;
- застосовувати базові знання, аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин;
- аналізувати поточну ситуацію на вітчизняному та зарубіжному грошово-кредитному ринку;
- аналізувати і характеризувати монетарну політику України;
- використовувати базові знання і практичні навички у сфері монетарного та фіскального регулювання;
- прогнозувати розвиток грошового ринку тощо.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ І. ГРОШІ І ГРОШОВІ СИСТЕМИ

Тема 1. СУТНІСТЬ І ФУНКЦІЇ ГРОШЕЙ

Гроші як загальний еквівалент і абсолютно ліквідний актив. Гроші як загальний еквівалент. Природа грошей як загального еквіваленту. Походження грошей. Поява грошей як об'єктивний наслідок розвитку товарного виробництва та обміну. Товарна природа грошей. Альтернативні підходи до вирішення сутності грошей. Функціональний підхід. Еквівалентний підхід. Портфельний підхід до вивчення сутності грошей. Роль держави у творенні грошей

Еволюція форм грошей. Товарні гроші як початкова висхідна форма повноцінних грошей. Поява металевих грошей як об'єктивний результат розвитку товарного виробництва. Біметалізм та монометалізм. Демонетизація золота: причини та зміст. Перехід до неповноцінних грошей. Види та класифікація неповноцінних грошей. Сутність паперових грошей. Кредитні гроші: принципова відмінність і перевага порівняно з паперовими грошима. Еволюція кредитних грошей. Банкнота: виникнення та характерні ознаки. Депозитні гроші як різновид кредитних грошей: сутність та особливості функціонування. Умови функціонування депозитних грошей. Електронні гроші: сутність та зміст. Квазігроші, або майже гроші: сутність та передумови функціонування. Наслідки використання квазігрошей в економіці. Цінність грошей.

Цінність грошей як грошей. Механізм формування цінності грошей при повноцінних і неповноцінних грошах. Купівельна спроможність як специфічна форма цінності неповноцінних грошей. Поняття про функції грошей та їх еволюція. Ціна як грошовий вираз вартості товарів.

Тема 2. ГРОШОВИЙ ОБІГ І ГРОШОВІ ПОТОКИ

Сутність «грошового обігу». Грошовий обіг як макроекономічне явище (сукупний грошовий оборот). Обіг грошей в межах кругообороту окремого індивідуального капіталу.

Суб'єкти грошового обігу. Модель грошового обороту: методика побудови та характеристика основних груп та ринків. Характеристика окремих грошових потоків моделі. Взаємозв'язок між масо грошей в обороті. Сутність, склад, класифікація, структура та фактори, що визначають зміну грошової маси. Грошові агрегати: склад, зміст, порядок розрахунку та відмінності. Грошова база: сутність, зміст та порядок розрахунку. Структура грошової маси в Україні. Швидкість обігу грошей: поняття, фактори, що визначають її зміну. Чинники впливу на швидкість обігу грошей. Закон грошового обігу: суть, вимоги та наслідки порушення вимог. Проблема монетизації

економіки України. Чинники впливу на показник монетизації економіки. Порядок розрахунку фактичного стану монетизації ВВП. Аналіз рівня монетизації ВВП в Україні. Шляхи демонетизації економіки України.

Тема 3. ГРОШОВИЙ РИНОК

Сутність грошового ринку. Категорія «ціна», «попит» та «пропозиція» на грошовому ринку. Статус грошей на грошовому ринку. Види інструментів грошового ринку. Загальна схема взаємозв'язку між об'єктами та інструментами грошового ринку.

Суб'єкти грошового ринку. Фінансові посередники як ключові суб'єкти фінансового посередництва на грошовому ринку. Інституційна модель грошового ринку. Сектори прямого й опосередкованого фінансування: характер зв'язків, зміст діяльності.

Економічна структура грошового ринку. Сегменти грошового ринку. Ринок кредитних угод, ринок цінних паперів та валютний ринок як складові грошового ринку. Фондовий ринок, ринок банківських кредитів та ринок послуг небанківських фінансово-кредитних установ як складові грошового ринку. Ринок грошей та ринок капіталів як складові грошового ринку.

Основи механізму функціонування ринку грошей. Сутність попиту на гроші. Портфельний підхід до вивчення попиту на гроші – теорія переваги ліквідності Дж. М. Кейнса. Трансакційний (операційний) мотив, мотив завбачливості, спекулятивний мотив. Внесок М. Фрідмана у дослідження попиту на гроші. Чинники впливу на попит на гроші (класичні та новітні): огляд та характеристика. Графічне зображення попиту на гроші. Характер руху попиту на гроші на графіку. Особливості формування попиту на гроші в Україні. Поняття пропозиції грошей. Механізм формування пропозиції грошей на мікроекономічному та макроекономічному рівнях. Чинники формування пропозиції грошей. Графічне зображення пропозиції грошей. Характер руху пропозиції грошей в залежності від цілі монетарної політики на графіку. Графічна модель ринку грошей. Рівноважна ставка процента. Шляхи врівноваження порушення рівноваги на грошовому ринку.

Основи функціонування ринку капіталу. Заощадження як джерело та межа пропозиції на ринку капіталу. Попит на гроші як капітал: чинники та механізм формування. Передавальний механізм зв'язку рівня процентної ставки і обсягом інвестицій. Вплив очікуваної майбутньої прибутковості на обсяг інвестицій. Графічна модель ринку капіталу. Аргументи кейнсіанців щодо заперечення можливості автоматичного вирівнювання ланцюгу «заощадження-інвестиції»: сутність та недоліки. Інструменти ринку капіталів.

Тема 4. ГРОШОВІ СИСТЕМИ

Сутність грошової системи. Грошова система за сферою охоплення економічних відносин. Призначення та структура грошової системи. Характеристика елементів грошової системи.

Види грошових систем та їх еволюція. Грошові системи залежно від форми, в якій функціонують гроші (металеві та паперово-кредитні). Характерні риси сучасних грошових систем. Грошові системи залежно від ступеня втручання держави в економічні відносини (неринкові та ринкові). Грошові системи за характером регулювання національної валютної системи (відкриті та закриті).

Створення і розвиток грошової системи України: передумови та необхідність. Особливості процесу запровадження національної валюти в Україні. 5 Сучасні тенденції розвитку грошових систем. Організація грошових систем у зарубіжних країнах. Створення ЄВС як завершальна стадія валютної інтеграції.

Тема 5. ІНФЛЯЦІЯ ТА ГРОШОВІ РЕФОРМИ

Інфляція: сутність та види. Класифікація видів інфляції. Форми прояву інфляції. Вимірювання інфляції: сутність та індекси. Причини інфляції. Грошова теорія інфляції. Економічні та соціальні наслідки інфляції.

Антиінфляційна політика: сутність та види. Державне регулювання інфляції. Дефляційна політика (урегулювання попиту): сутність та характеристика заходів. Політика доходів: сутність та характеристика заходів. Особливості інфляції в різних країнах світу та Україні: специфічні риси та характеристика.

Грошові реформи: сутність та класифікація. Особливості проведення грошової реформи в Україні: характеристика та аналіз основних етапів.

Тема 6. ВАЛЮТНИЙ РИНОК І ВАЛЮТНІ СИСТЕМИ

Валюта: сутність та визначення. Класифікація видів валюти. Сутність та види валютних відносин. Валютний ринок: сутність та основи функціонування. Об'єкти та суб'єкти валютного ринку. Ціна на валютному ринку. Класифікація валютних ринків. Функції валютного ринку. Класифікація операцій валютного ринку. Чинники, що визначають кон'юнктуру валютного ринку. Сутність та призначення валютного курсу. Валютний курс як ціновий інструмент, як макроекономічний показник, як інструмент економічного регулювання. Види валютних курсів. Режими валютних курсів. Економічні чинники, які визначають валютний курс. Регулятивні інструменти впливу на валютний курс. Золотовалютні резерви: сутність та призначення (транзакційне та інтервенційне). Оптимізація розміру золотовалютних резервів. Проблема використання золотовалютних резервів.

Сутність валютної системи. Структура (елементи) та призначення національної валютної системи. Валютна політика: сутність, призначення, види та зміст. Валютне регулювання: сутність, зміст та види. Валютний контроль. Інструменти валютного регулювання. Адміністративні інструменти: валютні обмеження та валютні блокади. Економічні інструменти: валютна інтервенція (девiзна політика), курсова політика, визначення режиму валютного курсу, диверсифікація валютних резервів, регулювання сальдо платіжного балансу. Особливості формування валютної системи України: характеристика етапів. Світова валютна система: сутність та складові. Етапи розвитку світової валютної системи. Міжнародна (регіональна) валютна система: сутність та характеристика. Міжнародні ринки грошей та капіталів. Інструменти міжнародного ринку грошей. Механізм функціонування світового ринку грошей та капіталів.

Тема 7: МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ПРОПОЗИЦІЇ ГРОШЕЙ ТА ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА

Загальна характеристика формування пропозиції грошей та структури грошової бази. Модель пропозиції грошей. Грошово-кредитний мультиплікатор: сутність та характеристика. Простий мультиплікатор депозитів. Вплив центрального і комерційних банків на рівень мультиплікації. Вплив небанківських інституцій на грошовий мультиплікатор. Вплив уряду комерційних банків, селективна політика адресного рефінансування комерційних банків, законодавчо-нормативні обмеження чи заборона окремих видів діяльності комерційних банків.

Методи опосередкованого регулювання грошового обороту і грошового ринку. Кон'юнктурна політика та її складові (фіскально-бюджетна політика та грошово-кредитна політика): призначення та характеристика складових. Грошово-кредитна політика як ключовий механізм опосередкованого регулювання економіки та грошового обороту.

Цілі грошово-кредитної політики: стратегічні, проміжні та поточні (тактичні): сутність, зміст та характеристика. Об'єкти та суб'єкти грошово-кредитної політики. Інструменти грошово-кредитної політики (опосередкованого та прямого впливу). Характеристика змісту інструментів опосередкованого впливу: операції на відкритому ринку, регулювання норми обов'язкових резервів, облікова політика, рефінансування

комерційних банків. Класифікація видів грошово-кредитної політики. Політика рестрикції та політика експансії. Політика рефляції та політика дезінфляції. Тотальна політика та селективна політика. Передавальний (трансмісійний механізм грошово-кредитної політики).

Роль грошей у ринковій економіці. Дискусії щодо нейтральності грошей у процесі відтворення (концепція нейтральності грошей). Передавальний механізм впливу грошей на реальну економіку. Моделі впливу пропозиції грошей на економіку в короткостроковому та довгостроковому періодах. Дискусії про роль грошей та практика регулювання пропозиції грошей

Тема 8. ТЕОРІЇ ГРОШЕЙ

Загальні основи теорії грошей. Товарна теорія грошей. Класична кількісна теорія грошей та її основні постулати. Передавальний механізм класичної кількісної теорії грошей. Вклад І. Фішера в розвиток кількісної теорії грошей. Кон'юнктурна теорія цінності грошей М.І. Туган-Барановського: передумови виникнення, зміст основних положень та сутність передавального механізму. Кембриджська версія («теорія касових залишків») кількісної теорії: сутність та зміст.

Внесок Дж. М. Кейнса у розвиток теорії грошей. Зміст та характеристика основних положень. Сучасний монетаризм як альтернативний напрямок кількісної теорії. Внесок М. Фрідмана у його формування. Особливості монетаристських трактувань ролі держави в регулюванні економіки. «Грошове правило» М. Фрідмана. Сучасний кейнсіанськонеокласичний синтез.

Грошово-кредитна політика України в перехідний період у світлі грошових теорій.

Розділ 2. КРЕДИТ ТА БАНКІВНИЦТВО

Тема 9. СУТНІСТЬ, ФУНКЦІЇ ТА ВИДИ КРЕДИТУ

Сутність та структура кредиту. Основні ознаки кредитних відносин. Об'єкт та суб'єкт кредиту. Загальні передумови та економічні чинники необхідності кредиту. Теорії кредиту.

Функції кредиту: сутність та характеристика. Єдність кредиту з іншими економічними категоріями та відмінності між ними. Економічна основа та стадії руху кредиту. Закономірності руху кредиту на мікроекономічному та макроекономічному рівнях. Принципи кредитування: сутність та характеристика. Методологічні основи класифікації кредиту. Форми та види кредиту. Критерії класифікації кредиту. Характеристика окремих видів кредиту: міжгосподарський, банківський, державний, споживчий. Характеристика основних видів міжгосподарського кредиту: комерційний кредит, дебіторсько-кредиторська заборгованість, аванси покупців, тимчасова фінансова допомога, лізинг, облігаційні позики підприємств.

Сутність, сфера використання та класифікація банківського кредиту. Сутність та характеристика державного кредиту. Сутність та характеристика споживчого кредиту. Економічні межі кредиту: поняття, причини й наслідки їх порушення. Мікроекономічні межі кредиту. Макроекономічні межі кредиту. Опосередковані показники дотримання меж кредиту. Роль кредиту у розвитку економіки. Розвиток кредитних відносин у перехідній економіці України.

Тема 10. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОЦЕНТА

Сутність процента. Вимірники процента. Норма позичкового процента. Маржа. Види процентних ставок. Способи вимірювання процентних ставок та сплати процентних доходів за видами фінансових інструментів.

Теорія вибору портфеля активів. Чинники впливу на формування портфеля активів. Майнова еластичність попиту. Теорія попиту на активи.

Поведінка ринкових процентних ставок в залежності від попиту на позичковий капітал. Ринкова норма процента. Середня норма процента. Ризикова та строкова структура процентних ставок. Способи нарахування процентів. Прості проценти. Визначення прирощеної суми боргу з застосуванням простої процентної ставки. Разове нарахування процентів. Каскадні процентні ставки. Складні проценти.

Функції процента: розподільна, збереження позичкового капіталу та стимулююча. Роль процента у розвитку економіки.

Тема 11. ФІНАНСОВЕ ПОСЕРЕДНИЦТВО ГРОШОВОГО РИНКУ

Фінансовий посередник як суб'єкт грошового ринку. Загальна схема фінансового посередництва. Послуги фінансових посередників: зі зменшення ризику, зі збільшення ліквідності, із забезпечення інформацією. Види фінансових посередників: депозитні інституції, договірні ощадні інституції, інвестиційні інституції. Економічні вигоди фінансового посередництва. Способи зниження трансакційних та інформаційних витрат через фінансових посередників. Сучасні тенденції розвитку фінансового посередництва: вплив фінансової глобалізації, перегулювання фінансових ринків, універсалізація функцій банківських та небанківських попередників, концентрація капіталу.

Банки як провідні інституції фінансового посередництва. Місце банків на грошовому ринку. Сутність банку та банківської діяльності. Функції банків: трансформаційна та емісійна.

Небанківські фінансові інституції. Особливості формування грошових ресурсів небанківських фінансових інституцій. Договірні та інвестиційні фінансові посередники. Характеристика механізму посередницького функціонування основних небанківських фінансових інституцій: страхових компаній, пенсійних фондів, ломбардів, лізингових компаній, факторингових компаній. Інвестиційні фонди (банки, компанії): сутність, зміст діяльності та характеристика основних видів (фінансові компанії, кредитні кооперативи). Інституції фінансового ринку як технічні посередники: інвестиційні банки (компанії), андеррайтерські, брокерські, дилерські компанії, організовані біржі. Особливості функціонування небанківських фінансових посередників у країнах з розвинутою ринковою економікою (США, Великобританія, Німеччина, Франція, Японія).

Фінансове регулювання: сутність та основні цілі. Інновації у фінансовому посередництві.

Тема 12. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Комерційні банки: сутність, призначення та класифікація. Походження та розвиток комерційних банків. Банківська система: сутність, цілі та функції (трансформаційна, емісійна та стабілізаційна). Організація банківської діяльності та побудова банківської системи в Україні. Сучасні проблеми функціонування комерційних банків в Україні.

Банківництво як вид бізнесу. Баланс комерційного банку. Пасивні операції банків: сутність, зміст (операції з формування власного капіталу, з залучення коштів, з позичення коштів) та характеристика. Активні операції банків: сутність, зміст (кредитні та інвестиційні операції) та характеристика. Комісійно-посередницькі операції банків: призначення, види та характеристика. Формування прибутку комерційного банку

Банківські ризики: сутність та джерела виникнення. Стабільність банків та механізм її забезпечення (система економічних нормативів регулювання банківської діяльності). Міжнародне банківництво. Глобалізація банківського обслуговування. Транснаціональні банки. Зростання присутності іноземного капіталу у банківському секторі.

Тема 13. ЦЕНТРАЛЬНІ БАНКИ В СИСТЕМІ МОНЕТАРНОГО ТА БАНКІВСЬКОГО УПРАВЛІННЯ

Походження та розвиток центральних банків. Призначення та роль центрального банку в економічній системі. Незалежний правовий статус центральних банків: неодмінні передумови та їх характеристика. Вимоги до транспарентності (прозорість, оприлюдненість та достовірність інформації) політики центрального банку в монетарній сфері.

Функції центрального банку (монетарне й економічне регулювання, управління банківською системою, управління грошовим оборотом, банківське обслуговування загальнодержавних та урядових потреб): сутність та характеристика змісту. Місце центрального банку в системі банківського регулювання та нагляду. Регулювання діяльності банків (згідно з принципами Базельського комітету). Ризик-орієнтований банківський нагляд та основні повноваження банківських регулятивно-наглядових органів. Превентивні та протекційні заходи. Інституційна структура банківських регулятивно-наглядових органів. Основні передумови створення єдиного регулятивно-наглядового органу. Дискусії щодо місця центрального банку в системі банківського регулювання та нагляду. Особливості організації центральних банків у розвинутих країнах.

Тема 14. МІЖНАРОДНІ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІ УСТАНОВИ

Економічна інтеграція. Створення міжнародних і регіональних валютно-кредитних установ. Глобалізація як сучасна тенденція розвитку світової економіки. Фінансова глобалізація як одна із складових процесу глобалізації економіки. передумови інтеграції та співробітництва України з валютно-кредитними установами.

МВФ (Міжнародний валютний фонд): цілі створення та характеристика діяльності. Співробітництво МВФ з Україною. Світовий банк і його складові: Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), Міжнародна асоціація розвитку (МАР), Міжнародна фінансова корпорація (МФК), Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (БАГІ), Міжнародний центр урегулювання спірних питань щодо інвестицій (МЦУСП). Співробітництво Світового банку з Україною. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції: передумови створення та характеристика діяльності. Азіатський банк розвитку (АзБР). Африканський банк розвитку (АфБР). Чорноморський банк торгівлі та розвитку (ЧБТР). Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР): передумови створення та структура. Пріоритети діяльності ЄБРР. Інструменти прямого фінансування ЄБРР: кредити, пайова участь в акціонерному капіталі, гарантії. Інструменти опосередкованого фінансування ЄБРР: кредитні лінії, інвестиції, програми розвитку, Зпів фінансування. Співробітництво ЄБРР з Україною: енергетика, інфраструктура, телекомунікації, транспорт. Банк міжнародних розрахунків (БМР): створення та структура. Структура управління БМР. Операції БМР. Напрями діяльності БМР. Перспективи співпраці БМР з Україною.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Гроші і грошові системи												
Тема 1. Сутність і функції грошей	6	2	2			2						
Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки	6	2	2			2						
Тема 3. Грошовий ринок	6	2	2			2						

Тема 4. Грошові системи	6	2	2			2						
Тема 5. Інфляція та грошові реформи	6	2	2			2						
Тема 6. Валютний ринок і валютні системи	6	2	2			2						
Тема 7: Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика	10	4	4			2						
Тема 8. Теорії грошей	6	2	2			2						
Разом за розділом 1	52	18	18			16						
Розділ 2. Кредит та банківництво												
Тема 9. Сутність, функції та види кредиту	6	2	2			2						
Тема 10. Теоретичні засади процента	6	2	2			2						
Тема 11. Фінансове посередництво грошового ринку	8	2	4			2						
Тема 12. Теоретичні засади діяльності комерційних банків	6	2	2			2						
Тема 13. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління	7	4	2			1						
Тема 14. Міжнародні фінансово-кредитні установи	5	2	2			1						
Разом за 2 розділом	38	14	14			10						
Курсова робота	30					30						
Усього годин	120	32	32			56						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Сутність і функції грошей	2
2.	Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки	2
3.	Тема 3. Грошовий ринок	2
4.	Тема 4. Грошові системи	2
5.	Тема 5. Інфляція та грошові реформи	2
6.	Тема 6. Валютний ринок і валютні системи	
7.	Тема 7: Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика	4
8.	Тема 8. Теорії грошей	2
9.	Тема 9. Сутність, функції та види кредиту	2
10.	Тема 10. Теоретичні засади процента	2
11.	Тема 11. Фінансове посередництво грошового ринку	4
12.	Тема 12. Теоретичні засади діяльності комерційних банків	2
13.	Тема 13. Центральні банки в системі монетарного та банківського	2

	управління	
	Разом	32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Підготовка студентами виступів з теми 1. Сутність і функції грошей	2
2.	Підготовка студентами виступів з теми 2. Грошовий обіг і грошові потоки. Розв'язання задач. Збір та аналіз статистичного матеріалу за темою.	2
3.	Підготовка до теми 3. Грошовий ринок. Підготовка доповідей з аналізу елементів грошового ринку. Збір та аналіз статистичного матеріалу за темою.	2
4.	Підготовка студентів до дискусії з теми Грошові системи щодо ефективності різних грошових систем.	2
5.	Підготовка студентами аналітичних доповідей з теми 5. Інфляція та грошові реформи. Збір та аналіз статистичного матеріалу за темою.	2
6.	Підготовка студентами аналітичних доповідей з теми 6. Валютний ринок і валютні системи. Підготовка до дискусії «Валютні війни: за та проти».	2
7.	Підготовка студентами аналітичних виступів з теми 7. Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика. Збір та аналіз статистичного матеріалу за темою. Підготовка до дискусії «Політика кількісного пом'якшення та її наслідки»	2
8.	Підготовка студентами виступів з теми 8. Теорії грошей Збір та аналіз статистичного матеріалу за темою.	2
9.	Підготовка студентами аналітичних доповідей з теми 9. Сутність, функції та види кредиту Збір та аналіз статистичного матеріалу за темою.	2
10.	Підготовка аналітичних есе з теми 10. Теоретичні засади процента. Збір та аналіз статистичного матеріалу за темою.	2
11.	Підготовка студентами аналітичних виступів з теми 11. Фінансове посередництво грошового ринку. Збір та аналіз статистичного матеріалу за темою.	2
12.	Підготовка студентами аналітичних доповідей з теми 12. Теоретичні засади діяльності комерційних банків. Збір та аналіз статистичного матеріалу за темою.	2
13.	Підготовка студентами аналітичних доповідей з теми 13. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління. Збір та аналіз статистичного матеріалу за темою. Підготовка до дискусії «Ефективність політики сучасних центральних банків світу»	
14.	Підготовка студентами аналітичних виступів з теми 14. Міжнародні фінансово-кредитні установи. Збір та аналіз статистичного матеріалу за темою.	
15.	Курсова робота	30
	Разом	56

6. Індивідуальні завдання

Курсова робота передбачає 30 годин із складу самостійної роботи студентів. В повному обсязі вимоги до курсової роботи в методичних рекомендаціях.

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовуються такі методи контролю: усний, письмовий, тестовий. Поточний контроль проводиться під час семінарських занять у вигляді усного або письмового опитування, виступів студентів під час обговорення питань, самостійної роботи, тестування, написання есе, рефератів, контрольних робіт тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховується під час визначення підсумкової оцінки з дисципліни у формі іспиту.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Критерії оцінки усного опитування на семінарських заняттях

Критерії оцінки усного опитування на семінарських заняттях (за п'ятибальною шкалою) встановлюються за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу курсу;
- знання основної та додаткової літератури;
- уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій (кейсів), розв'язання задач, проведення розрахунків тощо при виконанні завдань, внесених на розгляд в аудиторії;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах і аудиторії, вміння захищати свою позицію та здійснювати узагальнення інформації, отриманої з відповідей інших осіб.

“2” балів студент отримує, якщо його відповідь повністю відповідає визначеним критеріям. Він повинен знати відповіді на всі питання навчальної програми, продемонструвати повні і глибокі знання лекційного матеріалу, а також підручників і навчальних посібників. Студент – відмінник повинен знати як саме економічні категорії і закони проявляються в ринкових умовах на мікрорівні та на макрорівні здійснювати порівняльний аналіз, робити логічні висновки, висловлювати власне ставлення до пропонуваного йому проблем, демонструвати знання законодавчих та нормативних актів України.

“1,5” бали свідчать, що студент має тверді знання з дисципліни «Мікроекономіка і макроекономіка» в обсязі навчальної програми, вміє використовувати інструментарій мікроаналізу. Але у розкритті змісту питань були допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, або недостатнє висвітлення питань.

“1” бали виставляється тоді, коли знання студентів відповідають мінімуму і не нижче вимог, які існують у вищій школі і є в навчальних планах і програмах. Ці бали виставляється коли студент продемонстрував, хоча і не в повному обсязі, але в цілому, правильні знання програми курсу, виявив розуміння основного змісту питань.

“0” балів ставиться при наявності серйозних недоліків, коли знання студентів нижче мінімуму навчальної програми, коли вони мають хаотичний і безсистемний характер, коли у студента відсутнє розуміння не тільки другорядних, але і вузлових питань курсу.

2. Критерії оцінки знань при виконанні задач на семінарських заняттях

“2” балів ставиться коли студент дає повну вичерпну відповідь. Вона складається з правильних арифметичних дій, доцільного та логічного теоретичного обґрунтування виконаних розрахунків.

“1,5” бали ставиться тоді, коли теоретичне обґрунтування зроблене, хід розв'язання вірний, але є помилка при арифметичних розрахунках.

“1” бали студент отримує у тому випадку, коли арифметичне рішення задачі дається без повного теоретичного обґрунтування.

“0” ставиться, коли студент зовсім не розв’язує задачі, або розв’язує її неправильно. Опис та розв’язок є повністю ідентичним опису і розв’язку задачі іншим студентом.

3. Критерії оцінки відповідей на тестові питання на семінарських заняттях

Тестове завдання передбачає необхідність вибрати одну або кілька правильних відповідей на поставлені питання. Кожна правильна відповідь на тестові запитання оцінюється в 1 бал. На виконання одного завдання відводиться 1-2 хвилини.

Загальна оцінка за тестове завдання виставляється в залежності від набраної кількості балів:

“1” бал виставляється, якщо правильні відповіді складають 90-100%.

“0,7” балів виставляється, якщо правильні відповіді складають 74-89%.

“0,5” балів виставляється, якщо правильні відповіді складають 60 - 73%.

“0” виставляється, якщо правильні відповіді складають до 60%.

4. Критерії оцінювання аналітично-пошукових завдань та есе.

«3» балів ставиться за умов, якщо студент продемонстрував вміння всебічно, безпомилково, в логічній послідовності проаналізувати проблему, проявив творчий підхід, проаналізував альтернативні теоретичні погляди, проявив авторське ставлення, використав значний фактичний та статистичний матеріал, сформулював висновки;

«2» бали ставиться студентові, який продемонстрував вміння всебічно та безпомилково проаналізувати проблему, проаналізував альтернативні теоретичні погляди, використав значний фактичний та статистичний матеріал, сформулював висновки, проте відсутній творчий підхід при аналізі проблем

«1» бали отримує студент, який виконав завдання з незначними помилками, в недостатній мірі використав статистичний та фактичний матеріал, не виявив авторського розуміння проблеми;

«0» бали виставляється студентові, який припускається грубих помилок та логічної непослідовності під час виконання завдання, не використав сучасну літературу та сучасний фактичний матеріал.

Підсумкова оцінка на семінарському занятті виставляється на основі оцінювання всіх видів робіт як середня величина за формулою:

сума балів

кількість оцінок

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Екзамен	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Курсова робота	Разом		
T.1 - T.8	T.9- T.14				
15	15	30	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	

50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Азаренкова Г.М., Біломістна І.І., Сословський В.Г. Управління фінансовими ресурсами банку : монографія / Г.М. Азаренкова, І.І. Біломістна, В.Г. Сословський . – К.: УБС НБУ, 2016. – 200 с.
2. Фінанси : підручник для студентів вищих навчальних закладів усіх рівнів акредитації / авт. кол.; за ред. А. Я. Кузнєцової, Г. М. Азаренкової. – К. : УБС НБУ, 2017. – 495 с.
3. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): Монографія. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 759 с.
4. Боди Зви, Мертон Роберт. Финансы / Пер. с англ.: Учеб. пособие. – М.: Вильямс, 2000.
5. Вовчак О. Д. Страхування: Навчальний посібник. – 2-ге вид., випр. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2005. – 480 с.
6. Глущенко В.В. Фінанси у рисунках, схемах і таблицях: навч. посібник/ В. В. Глущенко, А. С. Глущенко, О. В. Глущенко. - Львів: Магнолія 2006, 2012. - 344 с.. - (Вища освіта в Україні)
7. Посткризовий розвиток фондового ринку: світові тенденції і національні особливості: монографія / авт.кол. Г.М.Азаренкова, І.В.Шкодіна та ін. – К.: УБС НБУ, 2013. – 278 с
8. Нижегородцев Р.М., Горидько Н.П., Шкодина И.В. Институциональные основы теории финансов: современные подходы. М.: ИНФРА-М, 2014. – 220 с.
9. Ильин В.В. Мания денег: История, философия, жизнь: монографія / В.В. Ильин.-К.: УБД НБУ, 2011.- 590 с.
10. Недержавні пенсійні фонди у структурі сучасних пенсійних систем: монографія/ Т. С. Смовженко, Н. В. Ткаченко, Н. А. Цікановська ; ред. : Т. С. Смовженко . - К.: УБС НБУ, 2012. - 310 с.
11. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. посібник. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: КНЕУ, 2014. – 240 с.
12. Теорія фінансів: Підручник / За ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 576 с.
13. Фінанси [текст] : навч. посіб. / За заг. ред. Меглаперідзе А.С. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 420 с.
14. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика [текст] : навч. посіб. / Д. І. Коваленко, В. В. Венгер – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 578 с.
15. Фінанси: курс для банкірів: підручник / ред. : О. М. Тридід, О. Б. Жихор. – К.: УБС НБУ, 2012. – 507 с.
16. Фінанси: курс для фінансистів: Навч. посіб. / За ред. В.І. Оспіщева. – К.: Знання, 2017. – 567 с.
17. Фінанси: Підручник / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – К.: Знання, 2008. – 611 с.
18. Самоорганізація фондового ринку в умовах глобальної невизначеності: монографія / І. В. Шкодіна. – К. : УБС НБУ, 2013. – с.406 с..
19. Інституційні чинники розвитку фінансового сектору економіки в умовах ринкової трансформації: монографія / кол.авторів; за заг.ред. д.е.н., проф. В.М.Соболева. – К.: УБС НБУ, 2010. – 350 с.

20. Monetary policy as a factor of global financial market volatility increasing / Iryna Shkodina, Yuliia Yehorova, Viktoriia Yatsyna // Financial and credit activity: problems of theory and practice. - - 2017. - №1 (22). - P.5 – 17
21. Global uncertainty as a sign of the transformation of the socio-economic system / Iryna Shkodina and other // Business Inform. - 2017 - №6. - P. 8-12.
22. Branding as a bank competitiveness increasing factor in the world market // Business Inform. - 2017 / Iryna Shkodina and other - №10 (in Ukr.)
23. Foreign experience of corporate governance in companies with state participation [Text] / I. Shkodina, S.Ilynitskaya / Young scientist. - 2017 - No. 11.
24. Influence of financial technologies on the transformation of the financial system / Iryna Shkodina and other // Financial and credit activity: problems of theory and practice. - - 2018 - No. 1 (24).

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. www.zakon.rada.gov.ua – Верховна Рада України.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Сайт Національного банку України <https://bank.gov.ua>
4. Сайт Світового банку // Режим доступу: <http://www.worldbank.org>
5. Сайт Міжнародного Валютного фонду. – Режим доступу: <http://www.imf.org>
6. www.ssmc.gov.ua – Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку.
7. www.minfin.gov.ua – Міністерство фінансів України.
8. www.finance.ua – система розкриття інформації на фінансовому ринку України.
9. www.nbu.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
10. www.securities.org.ua – інтернет-бібліотека "Цінні папери України".
11. www.smida.gov.ua – система розкриття інформації на фондовому ринку України.
12. www.uaib.com.ua – Українська асоціація інвестиційного бізнесу.
13. Global finance // <https://www.gfmag.com>